

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

Кафедра гуманітарних дисциплін та соціальної роботи

**СОЦІАЛЬНА РОБОТА:
СТАНОВЛЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ, РОЗВИТОК**

Матеріали
V Міжнародної науково-практичної конференції
5-6 червня 2020 року

Львів – 2020

УДК 316.4.05: 009. 37.032

Соціальна робота: становлення, перспективи, розвиток [Текст] // Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, 5-6 червня 2020 р.; [за заг. ред.: Нагірняка М.Я.]. – Львів : ЛДУ БЖД, 2020. – 285 с.

У матеріалах V Міжнародної науково-практичної конференції «Соціальна робота: становлення, перспективи, розвиток» (5-6 червня 2020 р.) висвітлюються питання, що стосуються актуальних правових, соціальних та психологічних аспектів подальшої розбудови соціальної роботи на засадах розвивальної парадигми, пріоритетних напрямків застосування інноваційних технологій у практиці соціальної роботи, соціальної політики та соціальної роботи в Україні на сучасному етапі, особливостей провадження соціальної роботи з різними категоріями населення, органами державної влади та місцевого самоврядування, громадськими та волонтерськими організаціями, соціальними інституціями.

Розгляд матеріалів, що пропонуються читачеві, сприятиме створенню умов для формування складових професійної компетентності соціального працівника і дозволить формувати адекватну модель діяльності майбутнього фахівця соціальної сфери.

Видання рекомендоване науковцям, викладачам, аспірантам, здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться теоретичними й практичними аспектами становлення та перспективами розвитку соціальної роботи в Україні та світі.

Відповідальний редактор: Нагірняк М.Я., кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних дисциплін та соціальної роботи Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Навчально-наукового інституту психології та соціального захисту
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
(протокол № 3 від 30.05 2020р.)*

Радченко М. Специфіка соціально-психологічної роботи з батьками дітей-інвалідів.....	211
Рогальська-Яблонська І. Соціально-педагогічні аспекти соціалізації особистості.....	216
Роман М. Модернізація надання послуг в галузі соціальної політики.....	219
Салдан М. Діяльність інклюзивно-ресурсних центрів в Україні.....	222
Санжаровець К., Тимошенко І. Професійна підготовка соціальних працівників в коледжі.....	226
Сотник У. Вразливість сімей, які виховують дітей з важкими вадами розвитку.....	232
Султанова Н. . Зміст професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи в умовах нової української школи.....	235
Тищенко Г. Використання міжнародного досвіду діджиталізації державних послуг у сфері соціальної роботи в Україні.....	240
Трусевич О. Психолого-педагогічні методи соціальної роботи у питанні соціалізації	244
Уманчук О. Роль соціального працівника в сучасному суспільстві	249
Хомик Х. Особливості самовідношення та схильності до прокрастинації особистості юнацького віку.....	254
Цюх М. Врахування психологічних особливостей самосвідомості учнів в умовах профільної освіти.....	263
Шумик О., Коваль Г. Роль мистецтва в розвитку духовної культури людства.....	270
Відомості про авторів.....	274

2. Боришевский М.И. Развитие саморегуляции поведения школьников: Дис. в форме науч. доклада доктора психол. наук : 19.00.07 / Боришевский Мирослав Иосифович. К., 1992. 77 с.
3. Буйдіна О.О. Профільне навчання як модель зовнішньої диференціації в освіті: реалії та перспективи / О.О. Буйдіна // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Сер. : Педагогіка і психологія: зб. статей. Ялта: РВВ КГУ, 2014. Вип.44. Ч.2. С.52-59.
4. Закон про освіту (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380, редакція від 02.04.2020.
5. Миронюк С. Подолання причин неуспішності в учнів молодших класів / С. Миронюк // Завуч. Шкільний світ. 2014. № 16. С. 1-24.
6. Мухина В.С. Феноменология развития и бытия личности. / В.С. Мухина М.; Воронеж: Института практической психологии: МОДЭК, 1999. 180 с.
7. Панок, В.Г. Теоретико-методологічні проблеми застосування виховних технологій з погляду прикладної психології / В.Г. Панок // Педагогіка і психологія. 2014. № 4. С. 21-29.

УДК 343.6

Олександр ШУМИК
Ганна КОВАЛЬ

доктор наук з державного управління, професор
Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності

РОЛЬ МИСТЕЦТВА В РОЗВИТКУ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ ЛЮДСТВА

У сучасних умовах удосконалення системи освіти ключовим питанням залишається відродження культурно-творчої місії школи, перехід до культуротворчої системи освіти в цілому. Необхідність такого оновлення пов'язана з тим, що існуюча система освіти не забезпечує вирішення поставленого завдання – формування культури майбутніх фахівців, в якій поєднується високий професіоналізм і

культурне багатство. Сьогодні чітко усвідомлюється, що освіта і культура, розвиваючись у взаємодії, забезпечують творчий взаємозв'язок моральних, художніх, інтелектуальних якостей особистості необхідних майбутньому фахівцю. Усвідомлення вченими й педагогами України могутньої сили впливу мистецтва на людину, на розвиток її духовної культури сприяє активізації їхніх наукових пошуків щодо дослідження і реалізації його потенціалу в процесі формування творчої особистості сучасного фахівця [5]. Особливо це стосується молодого покоління, яке формує кадровий потенціал нашої держави.

В останні десятиліття ХХ і на початку ХХІ століть роль мистецтва у розвитку духовної культури людства розглянуто вченими Л. Коваль, О. Олексюк, Г. Падалкою, О. Рудницькою та іншими. Різним аспектам виховання культури студентської молоді присвячено також сучасні дослідження В. Андрущенка, О. Бабченко, В. Бутенка, І. Карпенка, П. Щербань. Так, О. Рудницька в процесі дослідження впливу мистецтва на формування інтегрованих складових педагогічної культури вчителя виокремила власне культурологічний аспект навчання у вищій педагогічній школі. Тому надзвичайно цікавими є погляди українських письменників, учених, педагогів про значення мистецтва для культурного розвитку особистості [5].

Значимість впливу народного мистецтва на культурний розвиток особистості підкреслював видатний діяч української літератури ХІХ століття І. Котляревський. Письменник глибоко розумів культуру, був усебічно обдарованою людиною. Це допомогло йому побачити у народних звичаях, піснях, танцях величезний виховний потенціал. Трансформацію народного мистецтва у літературну творчість знаходимо у творах І. Котляревського «Наталка Полтавка» та «Енеїда» [5].

Про мистецтво як чинник удосконалення людського суспільства говорив народний поет, художник, мислитель

XIX століття Т. Шевченко. Про народні пісні він писав: «І всі вони так велично-прості і прекрасні, що коли б воскрес сліпець хіуський та почув хоча б одну з них (пісень) від такого ж, як і він сам, кобзаря чи лірника, то розбив би вщент свій козуб, названий лірою, і пішов би м міхоноші до найбільшого нашого лірника» [1, с. 37].

На думку видатного письменника XIX століття Панаса Мирного «спів – то мова душі, то голос серця» [1, с. 48]. Неоціненний вплив мистецтва на людину описала Леся Українка. Ось її слова-звернення до митців: «Шукай, відбирай, перевтілюй у власній творчості насамперед те, що являє прекрасне, що пов'язане з красою народного сприймання, народної фантазії і народного світогляду, а не те потворне, негарне, що повинне лише відтінювати велич прекрасного, закладеного в народіві» [2, с. 18].

Для гармонійного виховання молоді необхідні знання з історії письменства, малярства, скульптури, музики, архітектури [5]. У галузі мистецького виховання мусить перше місце займати виховання і розуміння свого рідного мистецтва, тим більше, що в цій галузі Україна має значні досягнення [1, с. 187].

Будучи великим прихильником народного мистецтва, видатний педагог В. Верховинець уважав, що саме мистецтво здатне найефективніше впливати на підростаюче покоління. Він розробив музичні ігри, на основі яких відбувається гармонійний розвиток особистості. Педагог об'єднав багатий народний мистецький матеріал: українські народні пісні, скоромовки, забавлянки, приспівки, хороводи, танці, народні обряди та звичаї [5].

Суспільству необхідне гармонійне поєднання матеріального та духовного начал, цивілізації та культури. Значну роль тут відіграє мистецтво. Воно допомагає гуманістично орієнтувати всі сфери цивілізації та культури, морально просвітлює і «олюднює» їх. Термін «мистецтво» неосяжний. А тому усе, до чого ми звертаємось, невід'ємно

стосується лише його: будинок – архітектура, зображення – графіка, живопис. Нехай щось незрозуміло, але можна впевнено сказати – це Мистецтво.

Відомо, що одним із засобів формування особистості є мистецтво. Воно, разом із іншими інститутами і формами включає особистість в систему інтересів і потреб суспільства.

Мистецтво, будучи унікальною та самобутньою формою діяльності, не лише відображає в своєму розвитку пануючі уявлення культури, але й само активно приймає участь в становленні нових сторін суспільної свідомості, психології, розширюючи потенціал людини, сприяючи процесу її самовдосконалення.

Таким чином, мистецтво є одним із найбільш ефективних засобів культурного розвитку особистості і впливає на розвиток духовної культури людства. Його виховні можливості високо оцінені видатними мислителями й педагогами, що дозволило їм створити унікальні педагогічні теорії й освітні системи.

Список використаних джерел

1. Ващенко Г. Вибрані педагогічні твори: у 2 т. Т. 1. Дрогобич: Відродження, 1977. 245 с.
2. Машенко М. Музика і живопис на уроках літератури. К. : Радянська школа, 1971. 75 с.
3. Сухомлинський В.О. Народний учитель // В.О. Сухомлинський. Вибрані твори: у 5 т. Т. 5. К., 1977. 456 с.
4. Ушинський К. Вибрані педагогічні твори: у 2-х т. Т. 2. Переклади з рос. // Редкол.: В.М. Столетов (голова) та ін. К. : Радянська школа, 1983. 347 с.
5. Шевченко О.М. Вплив мистецтва на культурний розвиток особистості: погляди діячів української культури / О.М. Шевченко // Витоки педагогічної майстерності. Серія : Педагогічні науки. 2009. Вип. 6. С. 124-127. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vpm_2009_6_29.